

ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಸ್ವರೂಪ

ಡಾ. ರೂಪ ಜಿ

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಮಹಾರಾಣಿ ಮಹಿಳಾ ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಲೇಜು,
ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

Abstract:

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಚನಾಕ್ರಮ ಯಾರನ್ನೂ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಒಂದು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ನೆಲೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷ. ಭಾಷೆಯು ಅಮೂರ್ತವಾದುದು. ಅರ್ಥ, ಭಾವಗಳ ನಿರಂತರ ಸಂಯೋಜಕಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವಾದ ಭಾಷೆ ಮನುಷ್ಯನ ವಿಸ್ಮಯ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಉಚ್ಚಾರಣಾತ್ಮಕ ಧ್ವನಿ, ಧ್ವನಿಮಾ, ಪದ, ಸಾಧಿತ ಪದ, ವಾಕ್ಯ, ಅಂತರ್ ಸಂಬಂಧಿತ ವಾಕ್ಯ- ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

Keywords: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾಷೆ, ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾವರ್ಗ, ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ, ಸಿರಿ ಭೂವಲಯ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಮತ್ತು ಚಾಕ್ಷುಷ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೌಖಿಕರೂಪವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ಲಿಪಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಸಾಧಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯೊಂದರ 'ಮಾತಿನ ಚಾಕ್ಷುಷ ರೂಪವೇ ಲಿಪಿ'. ಅಂದರೆ ಮಾತಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಣಿನ ಮೂಲಕ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡಿರುವುದೇ ಲಿಪಿ. ಅಂದರೆ ಮಾತನಾಡುವ ಧಾಟಿಗೂ (ಮಾತಿಗೂ) ಅದರ ಚಾಕ್ಷುಷ ರೂಪವಾದ 'ಲಿಪಿ'ಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅಂತರ್-ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಮೌಖಿಕರೂಪಕ್ಕೆ ಲಿಪಿಯು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅದು ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಮೂಲಕ. ಮಾತಿಗೆ

ಧ್ವನಿಸಂಕೇತಗಳೇ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ನಂತರವೇ ಲಿಪಿ ಸಂಕೇತಗಳು ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯು ಅನುಕರಿಸಿ ಶಬ್ದಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಲಿಪಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುವ ಚಾಕ್ಷುಷರೂಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಮಾನವನು ಈ ಎರಡನ್ನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಬಲದಿಂದ ಸಾಧಿಸಿ, ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಸಂಗತಿ.

ಭಾಷೆಯೊಂದರ ಲಿಪಿಯ ಆವಿಷ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಆದಿ ಮಾನವನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತನಗಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ ಕೆತ್ತುವುದರ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಿರರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದನು. ಅಲ್ಲದೆ

Please cite this article as: ರೂಪ ಜಿ. (2024). ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಸ್ವರೂಪ. ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್‌ನೋವೇಟಿವ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 3(3), 65-70

ದಾರಿಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಲು ಬಾಣದಾಕಾರದ, ರೇಖಾಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸತೊಡಗಿದನು. ಅದರ ಮುಂದುವರೆದ ಭಾಗವಾಗಿ ಅಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಲಿಪಿವಿಕಾಸಗೊಂಡಿತು. ಇದನ್ನೇ Alphabetic Writing ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಬರಹವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಆಯಾ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳು ಎನ್ನುವುದು ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ವ್ಯಾಕರಣಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ಕೇಶೀರಾಜನ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

**“ವ್ಯವಹರಿಪುವೆರಡುರೂಪಿಂ
ದವಕ್ಷರಂ ಶ್ರಾವನಂ ಸ್ವನೈಕಾಕಾರಂ
ವಿವಿಧಾಕಾರಂ ಲಿಪಿಭೇ
ದವೃತ್ತಿಯಿಂ ಚಾಕ್ಷುಷಂ ಪುರಾತನಮತದಿಂ”
“ವ್ಯಾಕರಣದಿಂದೆ ಪದಮಾ
ವ್ಯಾಕರಣದ ಪದದಿನರ್ಥಮರ್ಥದೆತತ್ವಾ
ಲೋಕಂ ತತ್ವಾಲೋಕದಿ
ನಕಾಂಕ್ಷಿಪ ಮುಕ್ತಿಯಕ್ಕುಮಿದೇ ಬುಧರ್ಗ ಫಲಂ”¹**

ಕೇಶೀರಾಜನ ಈ ಎರಡೂ ಪದ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು. ಈತನು ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಬರೀ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಡಿ. ಆತನ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆ ಯಾರನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲದು. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗೆ ಇರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳನ್ನು ತುಂಬ ಸೊಗಸಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ವ್ಯಾಕರಣದ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ನಿಲುವಿನಿಂದಾಗಿಯೇ ಇಂದೂ ಕೂಡ ಜನಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಲಿಪಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ಉಗಮವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ದೇಸಿ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದಾಖಲೆಗಳು ಎಂದು

ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಲಿಪ್ಯಾಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಲಿಪ್ಯೇತರ ಅಥವಾ ಉಪಲಬ್ಧವಾದ ದೇಸಿ ಅವಶೇಷಗಳು. ಲಿಪ್ಯಾಧಾರಿತವೆಂದಾಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಾಸನಗಳು, ತಾಮ್ರಪಟ್ಟಿಕೆ, ಕಡತಗಳು, ತಾಳೆಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಕೃತಿರೂಪಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಉದಾ: ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಾಚ್ಯಾಧಾರಗಳು ಪ್ರಾಚ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ, ಲೋಹಯುಗ, ಹೊಸಶಿಲಾಯುಗಗಳ ನಾಗರಿಕತೆಗೂ ಹಿಂದಿನ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೆಗಳು, ಇಟ್ಟಿಗೆ, ಗಾರಕೆಲಸದ ವಸ್ತುರೂಪಗಳು ಕಂಚು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಆಯುಧಗಳು, ಉಪಕರಣಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 5ನೇ ಶತಮಾನದ ನಂತರದ ಶಾಸನಧಾರಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಕುರಿತಾದ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಲಿಪಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಟಾಲಮಿ, ಹುಯನ್‌ತ್ಸಾಂಗ್ ಮುಂತಾದವರ ದಾಖಲೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ದೇಶಿಯ ಜನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕುರುಹುಗಳು. ಉದಾ; ಭೂಗೋಳ, ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಬರಹಗಳು, ಚೀನಿ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಹಾಲೆಂಡ್, ಅರೇಬಿಯಾ ಪರ್ಶಿಯನ್, ಪೋರ್ಚುಗಲ್, ಇವು ದೇಶಿಯತೆಯೊಳಗೆ ಸಿಗದ ಎಷ್ಟೋ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ನೆರವಾಗಬಹುದು.

ಲಿಪ್ಯೇತರ ಅಥವಾ ಉಪಲಬ್ಧವಾದ ಅವಶೇಷಗಳು ಎಂದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೆರವಿಗೆ ಬರುವ ಶಾಸನಗಳೆಂದರೆ, 5ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೌರ್ಯಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸಾಮ್ರಾಟ ಅಶೋಕನ ಕಾಲದ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಶಾಸನಗಳು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಪ್ರಾಕೃತ ಲಿಪಿರೂಪಗಳು. ಅಂದರೆ, ಆಳರಸುಗಳ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಪ್ರಾಕೃತವಾಗಿದ್ದಾಗ 2-3 ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಲಿಪಿರೂಪವು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

¹ ಶ್ರೀನಿವಾಸಶರ್ಮ ವಿ. (ಸಂ.) (1993). ಕೇಶೀರಾಜನ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಬೆಂ.ವಿ.ವಿ.

ಆದರೆ, 5ನೇ ಶತಮಾನದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಿಶ್ರಿತ ಲಿಪಿರೂಪಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಬೇಲೂರು ಹೋಬಳಿಯ ಹಲಡಿ ಶಾಸನ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲಿಪಿಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಕುಮುದೇಂದುವಿನ 'ಸಿರಿ ಭೂವಲಯ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಕುರುಹುಗಳು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಆಧಾರಗಳಾಗಿವೆ.

ಸು.1275ರಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಮುದೇಂದು (ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರಕಾರರು ಗುರ್ತಿಸಿದಂತೆ) ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಕಲ್ಪ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದ ಜೈನಕವಿಯ 'ಸರ್ವ ಭಾಷಾಮಯೀ ಭಾಷಾ ಸಿರಿಭೂವಲಯ ಸಾರ' (ಸಾರಗ್ರಾಹಿ; ಸುಧಾರ್ಥಿ, ಹಾಸನ. 2010) ಎಂಬ ಮಹಾನ್‌ಗ್ರಂಥವು ಸು. 718 ಭಾಷಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ವಿಚಾರಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ "18 ಹಿರಿಯ ಭಾಷೆಗಳೆಂದು, 700 ಇತರ ಭಾಷೆಗಳೆಂದೂ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ 64 ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹುದುಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗೆ ಹುದುಗಿಸಿ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಕವಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಲಿಪಿಯ ಮೂಲವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಡಮರುಗದಿಂದ ನಾದ-ಧ್ವನಿ-ಲಿಪ್ಯಕ್ಷರಗಳು ಮೂಡಿದವೆಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಪುರಾಣ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ವಿಚಾರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಮುದೇಂದುವಿನ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ಆವಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕದಂಬರ ಮಂಗರಾಜನ ಕಾಲದ ವೇಳೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಲಿಪಿರೂಪವು ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತೆಂದು ದಾಖಲೆಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಪಂಡಿತರು ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಲಿಪಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ". ಈ ಮಾತಿಗೆ ನಾರದಸ್ಮೃತಿ, ವಾತ್ಸಾಯನನ ಕಾಮಸೂತ್ರ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರ-ಸ್ಮೃತಿ, ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಬರೆದ ವ್ಯಾಸ-ಗಣಪತಿಯರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು, ಕೌಟಿಲ್ಯನ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ

ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಲಿಪಿ-ಲೇಖ್ಯ-ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 326ರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನ ಸೇನಾಧಿಪತಿ 'ನಿಮಾರ್ಕಸ್'-ನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಎಂ.ಎಚ್.ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರ "ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ಲಿಪಿ ತಿಳಿದಿತ್ತೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ"² ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಿಂಗ್ ಹ್ಯಾಮ್-ನು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲಿಪಿರೂಪಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡವು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಮ್ಯಾಕ್‌ಮಲ್ಲರ್, ಮತ್ತು ವೀಬರ್ ಎಂಬವರು ಫೋನಿಷಿಯನ್ನರಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಲಿಪಿಯು ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶಃ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸಂಪರ್ಕದ ಫಲವಾಗಿ ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಹರಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮಹೆಂಜೋದಾರೊ ಲಿಪಿ ಮುದ್ರಿಕೆಗಳು ಕ್ರಿ.ಪೂ.ದ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವುದು ಭಾರತೀಯ ಲಿಪಿಯ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. "ತಾಳಗುಂದದ ಪ್ರಣವೇಶ್ವರದೇವಾಲಯದ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1158) ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಶಿಕ್ಷನ/ಬಾಲಶಿಕ್ಷೆ/ಕರ್ಣಾಟಕ ಶಿಕ್ಷೆ/ನೀಡಲು ಇಬ್ಬರುಕನ್ನಡ ಬೋಧಕರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆತಲಾ 8 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣವು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿತ್ತು."³ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಲಿಪಿ ವಿಧಾನವು ಸಂಸ್ಕೃತದ ವರ್ಣಪದ್ಧತಿಯ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕತೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಜೋಡಣೆಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಲಿಪಿಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಪಂಚದ ಭಾಷೆಗಳ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ

² ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಚರಿತ್ರೆ, ಪುಟ.38,
³ ಕರ್ಣಾಟಕ ಪರಂಪರೆ, ಸಂ-1, ಪು.48

ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯ ಮೂಲವೆನ್ನುವುದೂ ಉಂಟು. ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ವಿಧಾನಗಳಿದ್ದು, ಈ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಯ ಮೂಲದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಹುಟ್ಟಿತೆನ್ನುವ ವಾದವೂ ಕೂಡ ಇದೆ. ಡಾ. ಪಿ.ಬಿ.ದೇಸಾಯಿಯವರು ನಡೆಸಿರುವ ಲಿಪಿ ವಿಕಾಸದ ವಿವರಗಳು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯ ವಿನ್ಯಾಸವು ರೇಖಾಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮೀಲಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಭಾರತದ ಹದಿನೆಂಟು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಲಿಪಿಗಳನ್ನು ಕಂಪ್ಯೂಟರಿಗಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಚೌಕಾಕಾರದ, ಕೋನಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ವೃತ್ತಾಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿಯಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ 3ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯ ಅಕ್ಷರ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕ್ರಿ.ಶ. 2ನೇ ಶತಮಾನದ 'ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥವಾದ ಲಲಿತವಿಸ್ತರ'ವು 64 ಲಿಪಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಲಿಪಿ, ಕನಾರಿ ಲಿಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಲಿಪಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕನಾರಿ ಲಿಪಿಯು ಕ್ರಿ.ಶ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರ ರೂಪವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಕನ್ನಡಿಮಿಳೆ ಎಂಬ ರೂಪವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿರಬಹುದು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಬಾಣಾಕಾರಗಳಿಂದಲೇ ಲಿಪಿಗಳ ಉಗಮವಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ವಾದವೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ವರ್ತುಲಾಕಾರದ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಅದು ಬಹುಪಾಲು ಸ್ಥಿರ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರವೂ ತನ್ನ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ತಲೆಕಟ್ಟುಗಳು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಗೆ ಶೋಭೆಯನ್ನು ತರುವ, ಸುಂದರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂಥಹದ್ದೂ ಆಗಿದೆ.

ಸಂಶೋಧನಾರತ್ನಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಂದಪದ್ಯವು ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಕೊಂಬು-ಗುಡಿಸಿ-ಪಾಸಂದೀರ್ಘ..ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪದ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆಯಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದೆ.

**“ಇಳಿ ಗುಡಿಸು ಕೊಂಬು ವಟ್ಟಸುಳಿ
ಯಳವಡಲೈತ್ತೈತ್ತ ವೊತ್ತ ಪೊತ್ತ ಗಳೆಂಬೀ
ದಳಸರದಿಂ ಕಾಗುಣಿತದೆ**

ತಿಳಿವಿಕೆಗೊಂದೆರಡು ಸೊನ್ನೆ ತೋರುವುದದರೊಳ್ ||”⁴

**“ಬಿಂದುವಿನೊಂದುಶೋಭಿತಲೆಕಟ್ಟಿನ ಪೊರ್ಕುಳ ಚೆಲ್ಲು
ಮಾತ್ರ ಯೊಳ್ |**

**ನಿಂದ ಬೆಡಂಗು ಬಳ್ಳಿಯೊಳೊಡಂಬಡುತಿರ್ಪ ನಯಂ
ವಿಸರ್ಗದೊ**

**ಳ್ಳೊಂದಿರಲಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಬರೆವಂಚದುರರ್ ಪರಿವರ್ಣಿಸಲ್ ನವಿ
ಲ್ಲಂದದ ಮಾದಿರಾಜ ವಿಭುಧಂ ವಿಬುದೋಧಿತ
ನವ್ಯಕಾವ್ಯಮಮ್”⁵**

ಎಂದು ನವಿಲ್ಲಂದದ ಮಾದಿರಾಜನು ಕನ್ನಡದ ಬಿಂದು-ತಲೆಗಟ್ಟು-ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳು-ಹೊಕ್ಕುಳ-ಕಾಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಚೆಲುವಿನಿಂದ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕುಮುದೇಂದುವಿನ 'ಸಿರಿಭೂವಲಯ ಸಾರ' ಎನ್ನುವ ಗ್ರಂಥವು ನೆರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. 1ರಿಂದ9ರವರೆಗಿನ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳು ಬಹುಪಾಲು ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿದೆ.

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಭಾಷಾವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ರಾಬರ್ಟ್ ಕಾಲ್ಡವೆಲ್ ಗ್ಲೀಸನ್, ಎಮಿನೊ, ಬರೋ, ಫರ್ಡಿನೆಂಡ್ ಕಿಟಲ್‌ರಂತಹ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಗತ್ಯತೆಯು ಆಯಾ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜನಾಂಗಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಕೊಡುಗೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದು ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾಷಾವಂಶಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ

⁴ ಸಂಶೋಧನಾರತ್ನ ಮಾಲಿಕೆ

⁵ ಅದೇ.

‘ಐ.ಪಿ.ಎ.’ಯಂತಹ (ಇನ್‌ಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಫೋನೆಟಿಕ್ ಚಾರ್ಟ್)ನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದು ಸುಲಭದ ಮಾತುಗಳೇನೂ ಅಲ್ಲ..!. ಈ ಧ್ವನಿಲೇಖದಿಂದ ಹೊಸಧ್ವನಿಗಳ ಧ್ವನಿಸಂಕೇತಗಳ, ವರ್ಣಮಾಲೆಗಳ ರಚನೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಮಾನವನು ಮಾತನಾಡುವ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತು ಅದರ ಚಾಕ್ಷುಷ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದು ಒಂದು ಹಂತವಾದರೆ, ಮಾತಿನ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬರವಣಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯಿತು. ಮಾತಿನ ಧ್ವನಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಏರಿಳಿತ, ಸ್ವರತ, ಕಂಪನಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸ್ವರ-ಮತ್ತು ವ್ಯಂಜನ ಹಾಗೂ ಒತ್ತಕರಗಳ ಉಚ್ಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಧ್ವನುತ್ಪಾದನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರೇಖೀ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸತೊಡಗಿದ್ದು, ಮಾತಿನ ವೇಗಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾದ ಬರವಣಿಗೆ ಎಂದಾಯಿತು. ಇದರ ಉಗಮವೆಂದಾಯಿತು ಎಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಿಂದ ಇದನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಕುತೂಹಲವೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ, ರೋಮನ್ನರು ತಮ್ಮ ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಭಾಷಣಗಳ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ವರದಿಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಗಾರರು-ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. (ಟೈಪೋಗ್ರಾಫರ್) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಶೀಘ್ರಲೇಖನ (ಸೆಮೋಗ್ರಾಫಿ) ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ “ಚರ್ಚುಗಳಲ್ಲಿಯ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದಾಖಲೆಗಳು ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ರೋಮನ್ನರಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆಂಗ್ಲ ಲೇಖಕ ‘ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಷಾರ್’, ವಿಲಿಯಂ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್, ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಡಿಕ್ಯೆನ್ಸ್‌ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿವೆ.”⁶ ರೋಮ್

ಚಕ್ರಾಧಿಪತಿ ಜ್ಯೂಲಿಯರ್ ಸೀಸರ್ ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ರೇಖೀ ಲಿಪಿಗಳ ವಿಕಾಸ, ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಯ ಬರವಣಿಗೆಯ ಇತರ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಾತಿನ ವೇಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬರೆದ ಮಹಾಗಣಪತಿಯು ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಕಾರನಾಗಿದ್ದ ಎಂಬ ಮಾತು ಪ್ರಚಲಿತವಿದೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ, ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದುವರಿದು ನವೀಕೃತ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ಸೋಜಿಗವೆನಿಸದಿರದು.

18ನೇ ಶತಮಾನದ ಯಂತ್ರಯುಗದಲ್ಲಿ ‘ಧ್ವನಿಮಾ ವಿಜ್ಞಾನದ’ ಸಂಶೋಧನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಆಧುನಿಕ ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಯ ರಚನೆಯಾಯಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. 1837ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಸರ್‌ಐಸಾಕ್ ಪಿಟ್ಟನ್ ‘ಸ್ಟೇನೋಗ್ರಾಫಿಕ್ ಶಾರ್ಟ್‌ಹ್ಯಾಂಡ್’ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಫೋನೋಗ್ರಫಿ, ಧ್ವನಿಮಾಲಿಪಿ ಎಂದು ಕರೆದರು. ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಈ ಬರವಣಿಗೆಯು ಪ್ರಚಲಿತವಿದೆ. ಗ್ರೇಗ್, ಸ್ಲೋನ್, ಡ್ಯೂಪ್ಲಿಯಾನ್, ಪಿಟ್ಟನ್, ಬಾಯ್ಡ್, ಟಂಡನ್, ಮುಂತಾದ ಪದ್ಧತಿಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಈ ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯು ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು ಮದ್ರಾಸಿನ ಮಹಾಪಂಡಿತ ಶ್ರೀ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯರು “1908ರಲ್ಲಿ ‘ಇನ್ಡಿಯನ್ ಫೋನೋಗ್ರಫಿ’ ಎನ್ನುವ ಕೃತಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ 18 ಭಾಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ವೆಲ್ಲೂರು ಪೋಲೀಸ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಶೀಘ್ರಲಿಪಿ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದ ‘ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಎಂ. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ ಅವರು ಪಿಟ್ಟನ್ ಶೀಘ್ರಲಿಪಿಯನ್ನೇ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ರೂಪಿಸಿ ‘ಕೆನರಾಸ್ ಶಾರ್ಟ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಮಾನ್ಯುಅಲ್’ನ್ನು

⁶ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಲ. (1985). ಕನ್ನಡ ಶೀಘ್ರಲಿಪಿ. ಪುಟ. ಪೀಠಿಕೆ

1924ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು.”⁷ ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯ ಲಿಪಿಯನ್ನು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಆವಿಷ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಲಿಪಿವಿನ್ಯಾಸದ ಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಕವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ.

ಇಂದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಕನ್ನಡ ಅಳಿಯುವ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಗೋಣಗುವ ಮಂದಿ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಕನ್ನಡವನ್ನು ತ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಅದಕ್ಕೊಂದು ನೆಲೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಳಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯದ, ಗೌರವಿಸದ ಜನರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅನ್ಯದೇಶವಾದ ಜಪಾನ್, ಚೀನಾ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾದರಿ ಜಗತ್ತಿಗೇ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಜರಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸೊರಗುತ್ತದೆ. ವರದಿಗಳು ಬರೀ ವರದಿಗಳಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ಕಡತಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಸಮಗ್ರ ಭಾಷಾ ನೀತಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಭಾಷೆ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕಿಟಲ್, ಕಾಲ್ಡವೆಲ್ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲ ನಿಜ ಆದರೆ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಳೆದ

ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ನಿಲುವುಗಳು ವರ್ತಮಾನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣೀಯ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ. (2015). ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲತತ್ವಗಳು. ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
- ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಯ್ಯ, ಕೆ.ಎಲ್. (2002). ಭಾಷೆಯ ಬೆಳಕು. ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
- ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ, ಎಂ.ಎಚ್. (1999). ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಚರಿತ್ರೆ. ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
- ನಾಗೇಂದ್ರಕುಮಾರ್ ಎಸ್. ಸರಸ್ವತಿಕಂಠಾಭರಣಕಲ್ಪ ಮಂಗಲಂ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ. ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
- ರಾಘವೇಂದ್ರ, ಲ. (1985). ಕನ್ನಡ ಶೀಘ್ರಲಿಪಿ. ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
- ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ, ವಿ. (ಸಂ.). (1993). ಕೇಶಿರಾಜನ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ. ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
- ಶ್ರೀನಿಧಿ, ಟಿ.ಬಿ. (2018). ನುಡಿಯ ನಾಳೆಗಳು (ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ). ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್. ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಶ್ರೀನಿಧಿ, ಟಿ.ಬಿ. (2016). ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪ್ರಪಂಚ. ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
- ಸುಧಾರ್ಥಿ.ಸರ್ವಭಾಷಾಮಯೀಭಾಷಾ ಸಿರಿಭೂವಲಯಸಾರ. ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
- ವೀರೇಶ ಬಡಿಗೇರ. (2011). ಕನ್ನಡ ಮೋಡಿ ಲಿಫಿಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ಧನೆ. ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.
- ನಿರ್ಮಲ., ಜಿ.ವಿ. ಎಸ್. ಕ್ಷಮಾ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕನ್ನಡ : ನುಡಿ ಲಿಪಿ ತಂತ್ರಾಂಶ. ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್.

⁷ ಅದೇ.